

מערך שיעור

אברהם אבינו העולה הראשון ועליות נוספות לארץ ישראל

עוגני השיעור

שכבת גיל: כיתה ד

ציר מוביל: ממשפחה לעם - שורשי הזהות שלי

רעיון מרכזי: המשפחה שלי והקשר למולדת

נושא: אברהם אבינו העולה הראשון ועליות נוספות לארץ ישראל

מיומנויות:

אוריינות לשונית

חשיבה יצירתית

ערכים וסוגיות לדיון:

זיקה לארץ ושייכות

בין-תחומיות: שפה, מולדת, תנ"ך

מטרות כלליות לשיעור:

1. התלמידים יבינו את הקושי בעזיבת ארץ ומעבר לארץ אחרת.
2. התלמידים יבינו את המורכבות של הכינוי מולדת למקום שאליו עברנו.
3. התלמידים יחושו שייכות לעם היהודי ולארץ ישראל.
4. התלמידים יביעו רגש וגאווה בזהותם ובשורשיהם.

פתיחה

מטרה: היכרות עם סיפורו המקראי של העולה הראשון, אברהם אבי האומה

מה עושים?

הציווי לאברהם לעלות לכנען, היא ארץ ישראל.

1. אברהם אבינו, אבי האומה מצווה:

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל־אַבְרָם: לֵךְ־לְךָ מֵאֶרֶץ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ, אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָךְ." (בראשית י"ב, א')

אברהם אבי האומה הוא הראשון המצווה על ידי הבורא לעלות לארץ ישראל, ובעקבותיו עם ישראל שייך לארץ ישראל. יש משמעות לציווי קדום זה על השייכות של עמנו לארץ הזו המכונה מולדת.

בציווי זה מתבקש אברהם לעזוב את ארצו, מולדתו, בית אביו, וללכת אל ארץ כנען. בציווי זה מוזכרים שלושה מקומות שאברהם צריך לעזוב.

• שואלים: : לו קיבלתם ציווי זה, מהו המקום שהיה לכם הכי קשה להיפרד

ממנו? **ארץ, מולדת, בית אבא**

2. **משימה:** דמיינו שאתם צריכים לעזוב את הבית לתמיד ולנסוע לגור במקום חדש. רשמו מהם שלושת הדברים הכי חשובים שהייתם לוקחים איתכם (לדוגמה: תמונות, משחק אהוב, בגד).

העשרה למורה:

רש"י שואל: למה לא כתוב לפי הסדר – קודם בית אביך, אחר כך מולדתך, ואחר כך ארצך?

והוא משיב: כך דרך האדם – קשה לו להיפרד תחילה מארצו, אחר כך מהמקום שנוולד בו, ולבסוף מבית אביו. לכן הסדר הוא לפי קושי הפרידה – מהקל אל הקשה.

מה לדעתכם לקח אברהם לדרך?

למה לדעתכם קשה לעזוב את המקום שבו נולדתם וגדלתם?

מה צריך?

סיפור
עלייתו של
אברהם
לארץ
ישראל
(בספרים)

למידה פעילה

מטרה: נכיר כי הכמיהה לארץ והעליות אליה נמשכו לאורך השנים.

מה עושים?

1. קריאת הסיפור: "סבתא רחל וסבא מרדכי - מסע של אמונה ואהבה"

בעקבות הסיפור:

- בסיפור מודגשים עשרה מושגים. בחרו חמישה והסבירו אותם בהקשר לעלייה לארץ.
- מאיזו מדינה ההורים או הסבים באו?
- שתפו בסיפור עלייה מביתכם.
- סמנו במפה את מדינות המוצא של הסבים והסבתות ולהתרשם מהתפוצה שממנה התקבצו משפחות התלמידים.

מה צריך?

סבתא רחל וסבא מרדכי - מסע של אמונה ואהבה (נספחים)

עיבוד וסיכום

מטרה: הבנת הסיפור מאחורי מילות השיר.

מה עושים?

1. מאזינים לשיר [המסע לארץ ישראל](#)

2. מחפשים יחד נקודות השקה בין השיר, הסיפור שנלמד ומסעו של אברהם אבינו. מוסיפים מידע על הסיפור המשפחתי.

מה צריך?

טבלה (נספחים)

להמשך המסע

שאלו את ההורים על המסע שלהם, של הוריהם, של סבא וסבתא שלהם לארץ ישראל. לשיעור הבא הביאו חפץ או תמונה שמסמלים את סיפור העלייה שלהם.

נספח 1: סיפור עלייתו של אברהם לארץ ישראל

א ויאמר ה' אל-אברהם לה-לה מארצך וממולדתך ומבית אביר אל-הארץ אשר אראך: ב ואעשר לך גידול ואברכה ואגדלה שמך והיה ברכה: ג ואברכה מברכך ומקללה אאר ונברכו בר כל משפחת האדמה: ד וילך אברהם באשר דבר אליו ה' וילך אתו לוט ואברהם בן-חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחור: ה וינח אברהם את-שרי אשתו ואת-לוט בן-אחיו ואת-כל-רכושם אשר רכשו ואת-הנפש אשר עשו בחרן ויצאו ללכת ארצה כנען ויבאו ארצה כנען: ו ויעבר אברהם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה והכנעני אז בארץ: ז וירא ה' אל-אברהם ויאמר לזרעך אתן את-הארץ הזאת ויבן שם מזבח לה' הנראה אליו: ח ויעתק משם ההרה מקדם לבית-אל ויט אהלה בית-אל מיס וועי מקדם ויבן שם מזבח לה' ויקרא בשם ה': ט ויסע אברהם הלוי ונסוע הנגבה: {פ}

י ויהי רעב בארץ וירד אברהם מצרימה לגור שם ...

א ויאמר ה' אל-אברהם לה-לה מארצך וממולדתך ומבית אביר אל-הארץ אשר אראך ב ואעשר לך גידול ואברכה ואגדלה שמך והיה ברכה ג ואברכה מברכך ומקללה אאר ונברכו בר כל משפחת האדמה ד וילך אברהם באשר דבר אליו ה' וילך אתו לוט ואברהם בן-חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחור ה וינח אברהם את-שרי אשתו ואת-לוט בן-אחיו ואת-כל-רכושם אשר רכשו ואת-הנפש אשר עשו בחרן ויצאו ללכת ארצה כנען ויבאו ארצה כנען ו ויעבר אברהם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה והכנעני אז בארץ ז וירא ה' אל-אברהם ויאמר לזרעך אתן את-הארץ הזאת ויבן שם מזבח לה' הנראה אליו ח ויעתק משם ההרה מקדם לבית-אל ויט אהלה בית-אל מיס וועי מקדם ויבן שם מזבח לה' ויקרא בשם ה: ט ויסע אברהם הלוי ונסוע הנגבה {פ}

י ויהי רעב בארץ וירד אברהם מצרימה לגור שם ...

סבתא רחל וסבא מרדכי – מסע של אמונה ואהבה

סבא מרדכי וסבתא רחל גרו בכפר בהרי האטלס במרוקו. ביתם היה מלא אור, שירים בערבית-יהודית וריח של אכל טעים. מרדכי עבד כרב ורחל גדלה את הילדים.

הם החליטו להגשים חלום: לעלות לארץ ישראל. "הילדים שלנו יגדלו בארץ הקדש" אמרה רחל. הדרך לא הייתה פשוטה. הם יצאו למסע אל ארץ ישראל אר נשדד מהם כל רכושם. בגדים, כסף, אפילו ספר תהלים עתיק. הם נשארו במרוקו ללא רכוש אר עם תקווה גדולה.

חלפו שנים, סבא מרדכי וסבתא רחל החליטו שוב לנסות לעלות לארץ ישראל. הפעם במסע דרך אירופה, בצרפת נשארו כמה חודשים.

מסעם הסתיים כשהגיעו ארצה למעברה בגבעת אולגה. חיי המעברה לא היו קלים: האהלים עפו ברוח, הבצ הגיע עד הברכים, אבל הם התחילו את החיים מחדש: סבא בנה ספסל מעץ, סבתא שתלה גנה, רוחם הייתה טובה.

בצריף שבו גרו בהמשך הם גדלו חמשה ילדים ששמעו ספורים על מרוקו שאותה בחרו לעזוב, על געגוע לארץ ישראל שעליה שמעו רק בספורים, ועל התקווה להקים מדינה ליהודים.

צאצאיהם חיים היום בישראל, תורמים לפתוחה ולבטחונה.

המסע לארץ ישראל	סבתא רחל וסבא מרדכי	לך לך לאברהם אבינו	
			עזבו את
			סיפור המסע
			היעד הוא
			סיפור אישי על